Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 5230/2025
26.03.2026. године
Б е о г р а д

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Татјане Миљуш, председника већа, Јасмине Стаменковић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиља АА из ..., Република ... и ББ из ..., Република ..., чији је заједнички пуномоћник Михаило Павловић, адвокат у ..., против тужене Републике Србије – Министарство одбране, коју заступа Војно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизијама тужиља изјављеним против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 5112/24 од 02.10.2024. године, у седници одржаној 26.03.2026. године, донео је

П Р Е С У Д У

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиља изјављена против става другог и трећег изреке пресуде Апелационог суда у Београду Гж 5112/24 од 02.10.2024. године.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија тужиља изјављена против става првог изреке пресуде Првог основног суда у Београду П 6081/23 од 25.03.2024. године.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Првог основног суда у Београду П 6081/23 од 25.03.2024. године, у првом ставу изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиља, па је обавезана тужена да тужиљама на име накнаде нематеријалне штете због смрти блиског лица исплати износ од по 1.500.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 25.03.2024. године, до коначне исплате. У ставу другом изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиља у делу којим су тражиле да се тужена обавеже да им на име накнаде нематеријалне штете због смрти блиског лица исплати износе преко досуђених 1.500.000,00 динара, а до тражених 2.000.000,00 динара, са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате. У ставу трећем изреке, обавезана је тужена да тужиљама накнади трошкове парничног поступка у износу од 217.225,00 динара, са законском затезном каматом почев од извршности пресуде, до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 5112/24 од 02.10.2024. године, у ставу првом изреке одбијене су, као неосноване, жалбе тужиље и тужене, и потврђена је првостепена пресуда у делу става првог изреке, којим је обавезана тужена да тужиљама на име накнаде нематеријалне штете због смрти блиског лица исплати износ

од по 1.000.000,00 динара, са законском затезном каматом од дана пресуђења 25.03.2024. године па до исплате, као и у другом и трећем ставу изреке. Преиначена је првостепена пресуда у преосталом делу првог става изреке, тако што се одбија, као неоснован, тужбени захтев којим је тражено да се обавеже тужена да тужиљама на име накнаде нематеријалне штете због смрти блиског лица исплати износ од још по 500.000,00 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења 25.03.2024. године па до исплате. У ставу трећем изреке обавезане су тужиље да туженој на име трошкова другостепеног поступка исплате износ од 27.000,00 динара. У ставу четвртом изреке одбијен је као неоснован захтев тужиља за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, у делу става другог и трећег изреке, тужиље су изјавиле благовремену и дозвољену ревизију због погрешне примене материјалног права, позивом на одредбу члана 404. Закона о парничном поступку. Такође, ревизијом побијају и првостепену пресуду у ставу првом изреке из истих разлога.

Одлучујући о изјављеној ревизији тужиља против другостепене пресуде у складу са чланом 408. и 410. ЗПП („Сл. гласник РС“, бр. 72/11..10/23), Врховни суд је нашао да ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиље су ћерке покојног ВВ, који је убијен 21.11.1991. године на пољопривредном добру „Овчара“ у Вуковару, од стране припадника ТО Вуковар и Добровољачке јединице „Лева суподерица”, које су биле у саставу тадашње ЈНА, на начин да су прекршена правила међународног права за време оружаног сукоба и противно члану 3. став тачка а) и ц) и члану 4а. став 1, 2. и 4. Треће Женевске конвенције о поступању са ратним заробљеницима из 1949. године и Допунског Протокола исте конвенције о заштити жртава међународних оружаних сукоба од 08.06.1977. године, на начин описан у образложењу првостепене пресуде. Због извршења кривичног дела ратног злочина против ратних заробљеника из члана 144. КЗ СРЈ, у вези члана 22. КЗ СРЈ, пресудама Окружног суда у Београду К. В. бр. 4/06 од 12.03.2009. године и Апелационог суда у Београду Кж1 По2-2/2014 од 24.11.2017. године, учиниоци су оглашени кривим.

Првостепени суд је утврдио постојање одговорности тужене Републике Србије за смрт оца тужиље, па је ценећи све околности случаја који су од утицаја на одмеравање висине накнаде нематеријалне штете због смрти блиског лица по одредбама члана 200. и 201. Закона о облигационим односима, обавезао тужену да тужиљама исплати по наведеном основу износе од по 1.500.000,00 динара, са законском затезном каматом од пресуђења, док је тужбене захтеве за исплату преко досуђених износа до тражених 2.000.000,00 динара по тужиљи, првостепени суд одбио.

Апелациони суд у Београду је преиначио првостепену пресуду у погледу висине нематеријалне штете која је досуђена тужиљама, тако што је досудио штету у износу

од по 1.000.0000,00 динара, док је у преосталом делу до првостепеном пресудом досуђених 1.500.000,00 динара, другостепени суд одбио тужбене захтеве. У образложењу другостепене пресуде наведено је да је првостепени суд на утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право из члана 200. став 2. у вези са чланом 201. Закона о облигационим односима када је тужиљама досудио накнаду нематеријалне штете у износу одређеном ставом првим изреке првостепене пресуде. Према оцени другостепеног суда, имајући у виду све околности конкретног случаја, правична новчана накнада тужиљама због смрти блиског лица износи по 1.000.000,00 динара. По становишту тог суда, наведени износ одговара значају повређеног добра и сврси накнаде нематеријалне штете, а истовремено је у складу са друштвено-економским приликама друштва у коме се накнада досуђује. Другостепени суд је даље закључио да би досуђивање накнаде у већем износу од наведеног представљало погодовање тежњама које нису спојиве са природом и друштвеном сврхом накнаде нематеријалне штете, о чему је суд дужан да води рачуна у смислу одредбе члана 200. став 2. Закона о облигационим односима.

Неосновано се ревизијом указује да је досуђена накнада нематеријалне штете превише ниско одређена, те да одудара од праксе домаћих судова у предметима са истоветном чињеничноправном садржином.

Наиме, код накнаде штете за душевне болове због смрти блиског лица суд утврђује релевантне околности, блискост оштећеног и погинулог лица, природу животних односа који су између њих постојали, па на основу свих утврђених животних околности изводи закључак о интензитету и трајању душевних болова, а накнада се одмерава по слободној оцени, у смислу члана 232. Закона о парничном поступку. Релевантне околности за утврђивање чињенице доживљеног душевног бола јесу емотивна повезаност оштећеног и умрлог лица, године старости оштећеног и умрлог лица, степен сродства и практиковање разноврсних животних односа између умрлог и оштећеног, као и друге конкретне околности које могу бити од значаја за интензитет трпљења. Смрт блиског лица, у овом случају оца тужиља, чији живот је трагично прекинут, доводи до дубоког душевног бола који је немерљив и није надокнадив новчаном накнадом. Сврха правичне новчане накнаде, која се одмерава и досуђује по одредбама члана 200. Закона о облигационим односима јесте да се новчаном накнадом ублажи душевни бол и задовољавањем одређених животних потреба утиче на успостављање психичке и емоционалне равнотеже код оштећеног. Притом, циљ је да се досуђеним новчаним износима постиже правична сатисфакција за душевна трпљења тог вида причињене нематеријалне штете, а да се не погодује тежњама које не би биле спојиве са природом и друштвеном сврхом новчане накнаде нематеријалне штете.

У конкретном случају, другостепени суд је приликом пресуђења водио рачуна о свим околностима које су од утицаја на одмеравање правичне новчане накнаде нематеријалне штете тужиљима због смрти оца, на основу чега је другостепени суд на име накнаде нематеријалне штета досудио тужиљама износ од по 1.000.000,00 динара. Указивање тужиља на пресуде Апелационог суда у Београду и Врховног касационог суда којима је досуђена виша накнада нематеријалне штете у истоврсној чињенично правној ситуацији (конкретно 1.200.000,00 динара), није од утицаја на правилност побијане другостепене одлуке, јер се висина правичне новчане накнаде утврђује према релевантним околностима сваког конкретног случаја, оценом напред наведених

околности. Осим тога, у парници Првог основног суда у Београду П 6795/20 која је вођена поводом истог чињеничног догађаја са истоветним тужбеним захтевом, у ком предмету је изјављена и ревизија о којој је одлучено пресудом Рев 5100/23 од 29.06.2023. године, тужиљама је досуђен идентичан новчани износ на име накнаде нематеријалне штете као у овој парници, што потврђује да је побијана одлука, супротно ревизијским наводима, усклађена са судском праксом у предметима са истоврсном чињеничноправном садржином.

Имајући у виду да је другостепени суд приликом одлучивања о захтеву за накнаду нематеријалне штете, као и о висини накнаде, водио рачуна о значају повређеног добра и циљу коме служи та накнада, ублажавању нарушености душевне равнотеже тужиља губитком члана уже породице, али и о томе да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом, Врховни суд закључује да је другостепени суд досудио правичну накнаду тужиљама која одговара мерилима из наведене законске одредбе према конкретним околностима случаја, због чега је ревизија тужиља у овом делу неоснована.

Како не стоје разлози због којих је ревизија тужиља изјављена против правноснажне другостепене пресуде, као ни разлози о којима суд води рачуна по службеној дужности, Врховни суд је применом одредбе члана 414. ЗПП-а донео одлуку као у ставу првом изреке.

У преосталом делу ревизија тужиља није дозвољена будући да је изјављена против става првог изреке првостепене пресуде. Наиме, у складу са одредбом члана 403. став 1. Закона о парничном поступку ревизија се може изјавити против правноснажне пресуде донете у другом степену, па како се ревизијом изричито побија и став први изреке првостепене пресуде, Врховни суд налази да ревизија у том делу није дозвољена.

Зато је Врховни суд применом одредбе члана 410. став 1. тачка 5 Закона о парничном поступку донео одлуку као у ставу другом изреке.

Председник већа - судија
Татјана Миљуш,с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић